

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Румен Петров Константинов, д.м.
специалност „Епидемиология“, Катедра хигиена и епидемиология, ФОЗ, Медицински
университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Член на Научно жури по Заповед № Р-109-392/20.09.2021 на проф. д-р Валентин Игнатов,
д.м. – Ректор на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Относно: Обявен конкурс за заемане на академична длъжност *Доцент* по специалност „Епидемиология“, професионално направление 7.1. Медицина, област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт - един, за нуждите на Учебен сектор „Епидемиология“, Катедра „Хигиена и епидемиология“, Факултет „Обществено здравеопазване“, при Медицински университет Варна, обявен в ДВ бр. 61/ 23.07.2021 г.

В настоящия конкурс са подадени документи за участие от един кандидат - д-р Елияна Панайотова Иванова, д.м.

Кандидатът е представил изискуемите според Закон за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна документи, отговарящи на необходимите качествени и количествени критерии за заемане на академична длъжност „доцент“.

I. Характеристика на научно-изследователската и преподавателска дейност на кандидата.

1. Кратки биографични данни и кариерно развитие.

Д-р Елияна Панайотова Иванова е родена на 24.02.1966 г. в гр. Бургас. Завършва Математическа гимназия „акад. Н. Обрешков“ гр. Бургас и медицина през 1992г. в МУ – Варна. От 1994-1997г. работи като лекар ординатор в отделение „Хигиена на труда“ и „Епидемиологично отделение“ на ХЕИ - гр. Бургас; от 1999-2008г. - гл. инспектор Дирекция ”НЗБ”, отдел „Противоепидемичен контрол“ в РЗИ - Варна (1999-2001г. Ръководител звено „ВБИ”, 2001-2004г. Ръководител звено „Чревни инфекции”, 2004 -2006г. Ръководител звено „ДДД”, 2006-2008г. Ръководител звено „Имунопрофилактика”); от 2008-2013г. - епидемиолог в МЦ "Санита" Варна. От 09.2012г. е хоноруван асистент в Катедра "Инфекциозни болести, епидемиология и тропическа медицина", УС по епидемиология към МУ – Варна, а от 02.2013г. след проведен конкурс е избрана за редовен асистент към същата катедра. Придобива специалност по „Епидемиология на инфекциозните болести“ през 2006г. Специализира в МУ - Варна, МУ - София и НЦЗПБ по следните проблеми: епидемиология на остри заразни болести, нозокомиални инфекции, вирусни хепатити, имунизации в Р. България, дезинфекции, дезинсекции и дератизации, анти-тероризъм, история на медицината, обучение в направление „Съвременни насоки в работата по надзора и профилактиката на легионелозите” и ”Профилактика на вирусните хепатити” НЦЗПБ – гр. София. През м. юни 2017г. успешно защитава дисертационен труд на тема “Епидемиологична ефективност, организация и управление на имунизационното дело във Варненска област” и придобива ОНС „Доктор“. От м. март 2018г. е главен асистент и от 2019г. административен главен асистент в УС „Епидемиология“, катедра "Хигиена и епидемиология" към Факултет "Обществено здравеопазване" МУ – Варна.

2. Представени материали по конкурса.

В настоящия конкурс за заемане на академична длъжност *“доцент”*, д-р Елияна Панайотова Иванова участва със 17 научни труда, съгласно изискването на Закона за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Съобразно *Наукометрични показатели*, представени за заемане на академична длъжност „Доцент“ област 7 „Здравеопазване и спорт“ разпределението на научната продукция обхваща разделите:

A1. *Дисертационен труд* за придобиване на образователна и научна степен „доктор“: *Иванова, Елияна. „Епидемиологична ефективност, организация и управление на имунизационното дело във Варненска област“.*

B3. *Хабилитационен труд – монография*: *Иванова Е. Епидемиологични хроники на борбата с инфекциозните болести във Варненски регион (1878г. – 1944г.)*, 2021, ISBN 978-619-221-336-7

Г7. Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 6;

Г8. Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензирани или публикувани в редактирани колективни томове – 6;

Г9. Публикувана глава от колективна монография – 1;

- ❖ Пълнотекстови публикации в научни списания и сборници извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „доцент“ – 3;

Цитирания, отразяващи научната активност на кандидата – 8. (*Академична справка за публикациите, цитиранията и научните профили на д-р Елияна Панайотова Иванова, д.м., Катедра по хигиена и епидемиология, Факултет по обществено здравеопазване, Медицински университет-Варна изготвена в Библиотеката на МУ-Варна*).

В заключение общо 17 научни публикации, подлежащи на рецензиране и оценка в настоящия конкурс са представени след конкурса за заемане на академична длъжност „главен асистент“ (2018г.). Предоставената документална официална научна, образователна и преподавателска информация, отговаря на необходимите според Закона за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна качествени и количествени критерии за заемане на академична длъжност „доцент“ по специалността епидемиология на инфекциозните болести.

II. Оценка на научните трудове на кандидата за цялостното академично развитие.

1. Обща характеристика на научната продукция и публикационна активност

Научните трудове на д-р Елияна Панайотова Иванова са публикувани в авторитетни и рецензируеми научни списания - *Journal of IMAB, International Journal of Current Microbiology and Applied Sciences (IJCMAS), Trakya University Journal of Natural Sciences, Folia Medica*, както и в научни издания, публикувани в реномирани български издания и редактирани колективни томове - *Известия на съюза на учените - Медицина и екология, Здравна политика и мениджмънт, Варненски медицински форум, Сърце-бял дроб. , Сборник с резюмета и доклади от Първа национална конференция "Общественото здраве - глобален приоритет в науката и практиката"*, *Сборник доклади от Юбилейна научна конференция с международно участие „Нови подходи в общественото здраве и здравната политика“*, *Издателски център на МУ – Плевен, 2020, Third international conference on zoology, zoonoses and epidemiology, Plovdiv University Press, 2019.*

Д-р Елияна Панайотова Иванова е основен и водещ автор в значителна част от представените публикации и доклади. Участва активно и в реализацията на изследователски проект с ценни приложни резултати. Научната активност се изразява в множество участия като автор и докладчик на международни и национални научни форуми, където са изнесени 34 научни доклада в областта на епидемиологията на инфекциозните болести.

2. Основни тематични направления и приноси в научните трудове:

- Представеният монографичен труд „ *Епидемиологични хроники на борбата с инфекциозните болести във Варненски регион от Освобождението до 9.IX.1944г.*“, представлява системно епидемиографско изследване на продължителен период от историята на заразните болести във Варненски регион. Извършена е епидемиологична характеристика на значимите за общественото здраве инфекциозни болести и анализ на профилактичните и протиепидемични действия. В хронологичен порядък са представени пандемичната история на Варненски регион от преди Освобождението до 1944г.; създаването и еволюцията на здравното и протиепидемично законодателство в България; разкриването и развитието на Карантинната служба във Варненски регион - прототип на епидемиологична надзорна и контролна система. Отразени са задълбочени историко-епидемиологични проучвания и анализи върху богат архивен и литературен материал за особено опасните инфекции - чума, вариола, холера, както и епидемично актуалните: бяс, туберкулоза, морбили, дифтерия, коремен тиф и др. Дългогодишният епидемиологичен опит на автора проличава в обективния историческо-епидемиологичен анализ на инфекциозната заболяемост във Варненския регион, съчетан с критична оценка на протиепидемичното осигуряване през конкретния исторически период. Епидемиологичната интерпретация на историческите данни се впилява успешно с актуалните епидемиологични знания. Полезни са изводите и поуците за съвременното епидемиологично състояние на региона и страната. Научна и историческа значимост представляват данните за формирането и развитието на учрежденията за производство и приложение на биопродукти за имунопрофилактика; болничното и диспансерно обслужване при превенцията и лечението на актуалните инфекциозни заболявания в страната и Варненски регион. Приятно впечатление остава приложението на биографични данни за здравни дейци и личности с внушителна роля в борбата с инфекциозните болести в България и Варненски регион.

- Публикувана глава от колективна монография Иванова Е., *Развитие на бактериологическата и противобясна станция 1925-1950 г., 150 години дарителска болница „Параскев Николау“ 150 години в служба на здравното дело във Варна*, Юбилейна книга, Медицински Университет – Варна, 2019, 84 – 95.

е научно обоснован анализ с историко - епидемиологичен характер, относно формирането и дейността на Варненската бактериологична и противобясна станция за периода 1925-1950г. Със своите 4 четири отдела: противобясен, серологичен, бактериологичен и химически, тя се явява стожер в протиепидемичното дело във Варненски регион за съответния исторически етап.

- **Имунопрофилактика и епидемиология на ваксинапредотвратимите инфекции**
Включва задълбочено епидемиологично проучване и анализ на промените в организацията и управлението на имунизационното дело в Р. България и във Варненска област през различните исторически етапи; епидемиологичната ефективност на имунопрофилактиката и влиянието ѝ върху динамиката на епидемичните процеси при ваксинапредотвратимите инфекции: туберкулоза, полиомиелит, тетанус, морбили, епидемичен паротит, рубеола, коклюш и вирусен хепатит тип В във Варненска област за

периода 2005г. - 2015г.; епидемиологичен анализ на имунизационното покритие на населението във Варненска област със задължителни имунизации и реимунизации в периода след стартирането на здравната реформа през 2000г. до 2015г. и факторите, влияещи върху нивото на имунизационния обхват; нежеланите ваксинални реакции; формиран Структурен модел на епидемиологичната ефективност на имунопрофилактиката. Направлението е представено в дисертационен труд, монография и пет статии.

- **Епидемиология на инфекции на дихателните пътища, чревни инфекции, кръвно – трансмисивни инфекции, покривни инфекции и инфекции с множествен механизъм на предаване**

Тематиката на представеното научно направление включва епидемиологични проучвания върху структурата и динамиката на разпространение на инфекции на дихателните пътища – дифтерия, скарлатина, морбили, коклюш и сравнителен епидемиологичен анализ на заболяемостта в страна; проведен хронологичен анализ на заболяемостта от туберкулоза във Варненски регион и профилактичните и протиепидемични действия в борбата против туберкулозата; ретроспективен анализ на епидемията от морбили във Варненски регион през 2009-2010г. и връзката на епидемията с ниското ниво на имунизационно покритие на подлежащите контингенти; теоретичен анализ на достъпната епидемиологична информация относно еволюцията и съвременните аспекти на дифтерийната инфекция във Варненска област, България, Европа и света в условията на масовата активна имунопрофилактика с дифтериен анатоксин; ретроспективно епидемиологично проучване и анализ на разпространението на холера, кореман тиф, ентероколити и дизентерия във Варненски регион за периода от началото на XX век до 1944г., както и ролята на масовата имунопрофилактика с противокоремнотифна ваксина довела до спорадично разпространение; историко – епидемиологично проучване на разпространението на чума и епидемиологичния надзор на територията на Варненски регион в периода преди Освобождението; участие в епидемиологичен анализ на вирусен хепатит тип В във Варненска област за периода 2005 – 2015г. и имунизационния обхват на подлежащия контингент. Установено е значително понижаване на заболяемостта сред кохортите, родени след въвеждането на масовата имунизация срещу ВХВ (1991г.) до нулева след 2011г.; епидемиологичен анализ на данните от наблюдението за риска от провеждане на медицински процедури с повишена употреба на остри и режещи предмети и трансмисията на някои кръвнопреносими инфекции в една от многопрофилните болници за активно лечение (МБАЛ) в гр. Варна; приложна дейност по епидемиологичния контрол над кърлежовите популации за периода 2002 -2017г. във Варненска област; особености на епидемичния процес при тетанус за периода 2005 – 2015г. във Варненска област и имунизационния обхват на населението по възрастови групи; ретроспективно проучване на разпространението на заболяването «уличен» или «градски» бяс във Варненска област и в България до началото на 50 – те години на XX век; участие в колектив, относно ретроспективно епидемиологично проучване и анализ на разпространението на листериозата в България за периода 2009-2018 г. В представената тематика д-р Е. Иванова е основен или активен участник в проучванията и анализите.

- **Промоция на здравето и хранене**

Извършени са: анкетно проучване на хранителните навици, имащи значение за здравето на костите, при жени от град Варна; микробиологичен мониторинг на крайбрежните води за къпане във Варненска област на Регионалната здравна инспекция - Варна за периода от 2012 до 2016 г. и оценка на качеството на водите за къпане по Варненското крайбрежие. Предложено е подобряване на водоснабдителната и събирателната система във Варненска област, което ще има положителен ефект върху качеството на водата за къпане; теоретичен анализ на достъпната литература за ролята на витамин К за човешкото здраве.

В резюме - научната продукция, обхваща разнообразни области на епидемиологията, хигиената и профилактичната медицина, свидетелство за широката професионална компетентност и научни интереси на кандидата и получените резултати имат определен приносен характер за медицинската наука.

3. Оценка на преподавателската дейност на кандидата

Д-р Елияна Панайотова Иванова има общо 10 годишен педагогически стаж в МУ - Варна. Високата професионална квалификация по „Епидемиология“, съчетана с богат практически опит, позволява осъществяването на качествен учебен процес със студенти, стажанти и специализанти от Факултета по медицина, Факултета по Обществено здравеопазване, Факултета по дентална медицина и специалностите от Медицински колеж Варна, при средна учебна натовареност през последните години 398,6 уч. ч. при норматив 360 уч. ч. Спектърът на учебните дисциплини в преподавателската палитра на д-р Елияна Панайотова Иванова включва: студенти по медицина, дентална медицина, ИОЗ, медицински сестри, акушерки, медицински лаборанти, Здравен мениджмънт, Управление на здравните грижи, Кинезитерапия; модули в магистърски програми на ОКОЗ, ОЗ и ЗМ, УЗГ; СИД „Тропическа медицина“ и „Контрол на инфекциите“, СДО по специалност „Епидемиология на инфекциозните болести“ и „Обща медицина“. Академичен наставник е в проект на МОН "Студентски практики - фаза 2" проект BG05M20P001 - 2.013 – 001 за практическо обучение на студентите в реална работна среда.

Участник във всички модули на СДО в курс „История на медицината“ от 2016 до 2019г., както и лектор с тема „Епидемии и епидемиологичен контрол в следосвободенска Варна“ през 2019г. В осъществяването на учебния процес се изявява като ерудитран организатор и ръководител, умело прилагаш съвременна методология в учебната дейност. Тя участва в съставянето на нови учебни програми и постоянната актуализация на съществуващите учебни програми и тестове за студенти по медицина, дентална медицина, здравен мениджмънт, опазване и контрол на общественото здраве и др.

Активно се включва във всички организирани от МУ – Варна и Катедрата по хигиена и епидемиология научни, юбилейни, творчески и др. събития. Член е на БЛС, Българското научно дружество по Епидемиология на инфекциозните и неинфекциозните болести, Българското научно дружество по обществено здраве, Българска асоциация по обществено здраве и European Public Health Association (EUPHA).

II. Критични бележки

Нямам критични бележки към кандидата.

III. Лични впечатления

Съвместната ни работа като членове на колектива на Катедрата по хигиена и епидемиология ми дава основание да удостоверя, че д-р Елияна Панайотова Иванова е

утвърден преподавател, учен и колега с висок професионализъм, широки научни интереси, изразена колегиалност и организационни умения.

IV. Заключение

Д-р Елияна Панайотова Иванова е уважаван член на академичната общност на Медицинския университет във Варна. Тя е ерудиран специалист, опитен преподавател и сериозен изследовател със значителен професионален и педагогически опит. Научната, преподавателска и организационна работа на д-р Елияна Панайотова Иванова отговаря напълно на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна за академична промоция. Като член на Научното жури подкрепям нейната кандидатура за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по научната специалност „Епидемиология“ към Катедрата по Хигиена и епидемиология, ФОЗ, Медицински университет - Варна и ще гласувам „ДА“.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

(проф. д-р Румен Константинов, д.м.) гр. Варна

09.11.2021 г.